

F. t. beslutn. om styrket indsats mod tvangsægteskaber

OMTRYKT

(forslagsstillere)

Beslutningsforslag nr. B 124. Fremsat den 11. januar 2005 af Elsebeth Gerner Nielsen (RV), Marianne Jelved (RV), Naser Khader (RV), Anne-Marie Meldgaard (S), Sophie Hæstorp Andersen (S), Lotte Bundsgaard (S) og Line Barfod (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om styrket indsats mod tvangsægteskaber

Folketinget opfordrer regeringen til snarest muligt at fremsætte de nødvendige lovforslag og foretage de fornødne administrative ændringer med henblik på at forstærke indsatsen mod tvangsægteskaber.

Følgende elementer skal indgå:

Juridiske tiltag

1. Der indsættes en paragraf i straffeloven, som tydeliggør, at det er ulovligt at tvinge eller på anden måde presse andre til at indgå et ægteskab mod deres vilje.
2. Danmark skal i EU, i samarbejde med alle andre medlemslande, som allerede har eller overvejer en udtrykkelig kriminalisering af tvangsægteskaber, arbejde for, at alle andre EU-lande og ansøgerlande indfører en lignende lovgivning.

Tiltag i forbindelse med familiesammenføringer

3. På de relevante ambassader, bl.a. i Pakistan og Tyrkiet, opbygges ressourcerenheder med viden om tvangsægteskaber og muligheder for at gribe ind. Ressourcerenhedernes opgave er at hjælpe danske statsborgere, som står foran et tvangsægteskab/lever i et tvangsægteskab.
4. De danske udlændingemyndigheder forpligtes til at involvere politiet i alle sager, hvor der opstår begrundet mistanke om tvangsægteskab. Formålet er at få de skyldige bag tvangsægteskabet dømt. Politiet informerer offeret om de reelle risici og om, hvorledes myndighederne er i stand til at beskytte offeret. Herefter har offeret stadig mulighed for at nægte at anmelde sin familie. I så fald

nægtes familiesammenføring fortsat, og de sociale myndigheder og eventuelt ressourceenheden på den relevante ambassade orienteres. Ved anmeldelse og efterforskning af tvangsægteskaber skal offerets sikkerhed være i højsædet.

Forskningsmæssige tiltag

5. Et udredningsarbejde om tvangsægteskaber, der skal søge at skabe overblik over omfanget af tvangsægteskaber og over eksisterende og planlagte initiativer mod disse ægteskaber, laves.
6. Et uafhængigt forskningsarbejde i pardannelse blandt etniske minoriteter, herunder udviklingen i antallet af tvangsægteskaber samt hvilke mekanismer der bidrager til, at unge presses ind i et uønsket ægteskab af deres familie, laves.

Sociale tiltag

7. Alle større kommuner forpligtes til at etablere eller være tilknyttet et socialt beredskab, som kan hjælpe enhver, der er offer for et tvangsægteskab.
8. Der oprettes en task force hos Rigspolitiet med speciale i at beskytte og hjælpe ofre eller potentielle ofre for tvangsægteskab og (forsøg på) æresdrab.
9. Som en del af lærer- og pædagoguddannelsen indføres obligatorisk undervisning i de problemer, som unge med anden etnisk baggrund kan stå med.
10. En telefonisk døgnrådgivning rettet mod unge fanget i generationskonflikter etableres.

11. Der opbygges det nødvendige antal bosteder for unge med anden etnisk baggrund, som har brug for beskyttelse i forhold til deres familie.
12. Der igangsættes en oplysningskampagne med det formål at udbrede kendskabet til, at tvangsægteskaber er ulovlige ifølge dansk lov, og at ingen religiøse eller kulturelle traditioner kan tilsidesætte dansk lov.
13. Det skal være en obligatorisk del af folkeskolens undervisning at oplyse om de rettigheder man har i Danmark til at modsætte sig alle former for seksuelle overgreb, herunder tvangsægteskab.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Forslagsstillerne mener ikke, at den nuværende udlændingelov i tilstrækkelig grad forebygger, behandler og straffer tvangsægteskaber indgået i Danmark eller i udlandet, hvor mindst den ene part har permanent dansk opholdstilladelse eller dansk statsborgerskab.

For det første er det et grundlæggende problem, at antallet af tvangsægteskaber, hvori herboende unge indgår, endnu ikke er afdækket fyldestgørende. Tilsvarende findes der ikke tilfredsstillende forskning om mekanismerne bag tvangsægteskaber, herunder hvilke redskaber forældre og andre familiemedlemmer bruger til at presse de unge, hvilke unge der er mest sårbare over for dette pres, og hvilke motiver der står bag tvangsægteskaberne hos både herboende og udenlandske familiemedlemmer. Dette betyder, at vi ikke ved, hvor stort det reelle problem er, og at vi heller ikke har overblik over, hvorledes tvangsægteskaberne bedst forebygges, eller hvilken effekt den gældende lovgivning har haft. Derfor ønskes et udredningsarbejde herom.

Et tvangsægteskab er et for meget. Af samme grund foreslår forslagsstillerne, at tvangsægteskaber kriminaliseres i form af en særlig paragraf i straffeloven. Selv om det kan blive vanskeligt at rejse konkrete straffesager, kan et tydeligt signal have en klar præventiv effekt. Det forudsætter nødvendigvis en bred og intensiv oplysningsindsats om det danske samfunds vilje til at straffe personer, som tvinger andre ind i et ægteskab. Ligeledes foreslås et nyt socialt beredskab, der er i stand til at hjælpe ulykkelige unge, som henvender sig til de sociale myndigheder, fordi de lever i et tvangsægteskab eller er på vej ind i et. Endelig indebærer beslutningsforslaget, at der skal iværksættes en international indsats med henblik på at få andre lande til at kriminalisere tvangsægteskaber.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 1 og 2

En klar bestemmelse i straffeloven om tvangsægteskaber skal være et tydeligt signal om, at medvirken til

tvangsægteskab er uacceptabelt i Danmark. Forslagsstillerne ønsker ikke, at nogen borger i Danmark skal leve i et fornedrende og uværdigt ægteskab, hvor samlivet opleves som et overgreb mod den personlige frihed. Ud over den nye bestemmelse i straffeloven skal personer, der allerede lever i et tvangsægteskab, nemmere kunne få dette ægteskab opløst ved henvisning til tvang. Forslagsstillerne erkender, at tvangsægteskaber ikke forsvinder ved, at der udformes en ny lovparagraf, men det vil være et skridt på vejen til afskaffelse af fænomenet i Danmark og skal ses i sammenhæng med en bredere oplysningsindsats og ændringer af forældede kulturmønstre. En sådan bestemmelse kunne udformes efter den model, som justitsministeren har anvendt i lovforslag nr. L 183, folketingsåret 2002-03, tillæg A side 5521, om ændring af straffeloven og udlændingeloven. (Kvindelig omskæring).

Forslagsstillerne finder det nødvendigt, at en kriminalisering af tvangsægteskaber udvides til også at gælde i vore nabolande. EU's regler om arbejdskraftens fri bevægelighed gør det muligt for alle borgere med permanent opholdstilladelse i et EU-land at tage ophold i andre EU-lande. Dette vil kunne føre til, at selve indgåelsen af tvangsægteskabet flytter til det EU-land, som har de mest lempelige regler.

Forslagsstillerne henviser i øvrigt til de nuværende planer i bl.a. England om en eksplicit kriminalisering af tvangsægteskaber. Et samarbejde med England – hvor der udveksles erfaringer både om, hvorledes disse regler bedst udformes og administreres, samt om, hvorledes en indsats på EU-niveau kan gennemføres – anbefales.

Til nr. 3

De pågældende enheder skal samarbejde med Rigspolitiet (se punkt 8). Disse skal ligeledes have et ansvar for at hjælpe udenlandske kvinder, som »dumpe« i hjemlandet af deres danske mand. Kvinderne skal hjælpes til at komme tilbage til Danmark for at blive skilt.

Til nr. 4

Der skal være lighed for loven. Hvis en dansk far medvirker til sin egen datters voldtægt, vil han under alle omstændigheder komme for en domstol. Hvis en far med anden etnisk baggrund gør det samme ved at tvinge sin datter ind i et tvangsægteskab, sker der ingenting. Integrationsministeren nægter nemlig at overgive sagerne til politiet ud fra den betragtning, at det er synd for de unge. Konsekvensen er, at der ingen konsekvens er for de familier, som praktiserer et familiemønster og traditioner, som ikke kan forenes med dansk lovgivning. Forslagsstillerne mener, at dette er udtryk for en misforstået kulturel tolerance.

Forslagsstillerne gør endvidere opmærksom på, at et afslag på familiesammenføring til et tvangsægteskab ikke er ensbetydende med, at ægteskabet opløses – blot at familielivet ikke kan praktiseres i Danmark. Det gør ikke det kriminelle forhold mindre. Der er tale om en familie, som har begået en kriminel handling.

Til nr. 5 og 6

Forskningen i tvangsægteskaber er meget begrænset. Det betyder, at vidensgrundlagets omfang og udvikling er yderst sparsomt. Der bør derfor sættes tilstrækkeligt med forskningsmidler af til at få belyst, dels hvor stort problemet reelt er i Danmark, dels hvilke redskaber der virker i forbindelse med forebyggelse af tvangsægteskaber.

Til nr. 7

Der henvises til erfaringerne i Københavns Kommune. Vurderingen her er, at ca. 80 pct. af alle tvangsægteskaber kan forhindres, hvis en tredje part får mulighed for at gribe ind med rådgivning og hjælp til konfliktløsning generationerne imellem. Kontakten til de unge må skabes via det almindelige sociale system, men også ved at oplyse lærere, pædagoger, læger m.fl. om, at der er hjælp at få i kommunen. Målet er, at ingen unge skal føle, at de kun har én valgmulighed, nemlig at acceptere familiens krav, også selv om disse er i strid med lovgivningen.

Til nr. 8

Det er nødvendigt i meget højere grad at få politiet med, dels i forebyggelsen af tvangsægteskaber, dels i arbejdet med at hjælpe unge ud af et allerede indgået tvangsægteskab. Det kræver særlig viden og kompetence, men også de nødvendige ressourcer, f.eks. til at følge unge, som tvinges på ferie i hjemlandet. Der henvises til erfaringerne fra Sverige.

Til nr. 9

Både lærere og pædagoger har brug for større viden om de særlige problemer og traditioner, som unge med anden etnisk baggrund kan bære på, herunder viden om, hvad den enkelte kan gøre for at hjælpe disse unge. I et bredere perspektiv drejer det sig om at fremme de unges forståelse af, at ligestilling og personlig frihed er et retskrav i Danmark.

Til nr. 10

Der henvises til satspuljeforliget, hvor der er afsat ressourcer til en sådan rådgivning.

Til nr. 11

Der er allerede opbygget et bosted, men det er forslagsstillerens opfattelse, at der er brug for et bosted yderligere – således at også Jylland og Fyn er dækket og kan stille et sikkert opholdssted til rådighed for unge med anden etnisk baggrund, som er i konflikt med deres familie.

Til nr. 12

Oplysning om den danske lovgivning vedrørende tvangsægteskaber er en forudsætning for at nå de familier, som praktiserer tvangsægteskaber og eventuelt andre former for undertrykkelse af den personlige frihed. Den nye paragraf i straffeloven vedr. tvangsægteskaber skal oversættes til de relevante sprog og formidles via internettet, foreninger, lægekonsultationer m.v. Det samme skal informationer om, hvor man kan henvende sig for at få hjælp.

Til nr. 13

Der henvises til punkt 9.

Til nr. 14

Forslagsstillerne ønsker at tilskynde film- og tv-producere, forfattere og andre kunstnere til at sætte fokus på den nye type af generationskonflikter, som familier i Danmark udkæmper, men også via kunsten at bidrage til diskussionen og belysningen af de kulturelle konflikter, som i øjeblikket udkæmpes i Danmark og i resten af Europa. Konflikter mellem »det moderne« og »det traditionelle«, mellem »de moderate« og »fundamentalister«, mellem demokratiske og ikkedemokratiske strømninger.

Kunsten kan og skal ikke styres. Derfor kan der fra politisk side kun opfordres til, at f.eks. DR som public service-institution bidrager til at fremme forståelsen af de grundlæggende værdier i den danske lovgivning og også til f.eks. at give generationskonflikterne i visse indvandrerfamilier mæle i form af film og tv-serier

a la Matador og Familien Gregersen. Familier i dagens Danmark er ikke alle »pæredanske«. Der er brug for at sætte ord og billede på det fremmede med henblik på at fremme dialogen på tværs af generationer og

kulturer. Der er brug for at højne oplysningsniveauet, så Danmark ikke kvæles i myter og fordomme om »de andre«.

Skriftlig fremsættelse

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om styrket indsats mod tvangsægteskaber.

(Beslutningsforslag nr. B 124).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.